

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 18. maja 1864.

Gospodarske stvari.

Zavarovavnica goveje živine.

Vsem kmetijskim gospodarjem v priporočilo.

Kar ogenj poškoduje, se more zavarovati ali asekurirati; tudi to, kar toča škode stori itd. Al tega ni še bilo v našem cesarstvu, da bi se zavarovala tudi živina, to je, da bi za-njo gospodar odškodovanje dobil, kadar mu pogine. Potreba take asekuracije je sicer očitna; veliko let se kliče že od več strani: „Napravite družbo, ktera zavaruje živino!“ Al taka stvar se ne dá s trte sneti, kakor marsikdo misli. Tù gré za denar — take društva pa ne vstajajo čez noč. Lahko je rečeno „napravite asekuracijo“ — al pomisliti je: ali se bode tudi oglasilo dosti deležnikov, ker le takrat morejo take društva tako se osnovati, da so po volji posestnikom živine.

Ako vse po sreči gré, vendar dobimo zdaj tako družbo. Na Dunaji namreč — kakor dopis sl. predsedništva tukajšnje c. kr. deželne vlade kranjski kmetijski družbi naznanja — se snuje zdaj taka asekuracija pod imenom: „prva občna in vzajemna asekuracija za škodo, ki jo delajo kuge domači naši živini“ („erste allgemeine und wechselseitige Assekuranz-Gesellschaft für Seucheschäden bei Nutztieren“). To društvo ima svojo pisarnico na Dunaji v mestu v Maksimilijanovih ulicah šte. 7. (Wien, Stadt, Maximiliangasse Nr. 7). Sl. c. k. državno ministerstvo ji je 28. marca t. l. pod št. 21.108 dovolilo, da sme pripravljati se za začetek.

S to asekuracijo se bode združila tudi občna kmetijska posojilnica (wechselseitige landwirthschaftliche Kreditanstalt).

Po takem bode delala ta družba na dve strani:

1. ona bode svojim udom in deležnikom odškodovala škodo, katero so jim kuge prizadjale pri živini;
2. posojevala jim bode denarja, da si pomagajo zopet na noge, ako je po kugi njih gospodarstvo prišlo v zadrego.

Ta družba želi osnovati svoje početje tako, da se je udeleži gospodarjev kar največ je mogoče, in da tako deležnik deležniku vzajemno (wechselseitig) pomaga. Čem več se tedaj bode oglasilo deležnikov, tem hitreje in zdatniše se bode dosegel namen njen.

Pred vsem pa je potreba, da se napravi zavarovavnica goveje živine, po kateri, če jo zgubi po kugah, gospodar največ škodo trpi; al tudi za drugo živino se bode skrbelo pozneje.

Zato naj se oglasijo gospodarji vsi in hitro, da jih je volja stopiti v družbo.

Za zdaj se bode začela zavarovavnica za govejo živino, ki je poginila po tako imenovani pravi

goveji kugi (Rinderpest), po črmu ali vrančnem prisadu (Milzbrand) in po kužni pljučnici (Lungenseuche).

Za vsako pri tej družbi zavarovano govedo, bi gospodar

1. enkrat za vselej plačal okoli 50 novih krajc.; s tem se zagotovi toliko, da gospodar stopi v družbo;
2. potem pa bi plačal tarifo vsako leto, katero se bode prerajtala po tem, kolikor je v deželi živine poginilo po kugah in po vrednosti, za kolikor je gospodar sam svojo živino zavaroval; tarifa tega plačila bode znašala okoli enega odstotka (1 percent), to je blizo 1 gold. za 100 gold. zavarovane vrednosti.

Samo po sebi se razume, da ta odstotek bode toliko manji, tem več gospodarjev stopi v družbo. Za to pa je tudi očitno, da majhna tarifa je gotova, če se brž veliko gospodarjev udeleži te družbe, ki je po tem, da drug družemu pomaga, prava bratovščina. Tudi je že izrečeno, da se takim gospodarjem, kateri zavarujejo 10 ali še več goved, bode tarifa po primeri še znižala.

Ako pa gospodar želi stopiti tudi v posojilnico, plača 1 gold. vpisnine namesti gori imenovanih 50 kr. enkrat za vselej.

Pol leta pa mora gospodar že v družbi biti, da se mu plača odškodovanje za živino, ki mu je poginila ali katero so mu pobili.

Kdor pa je tri leta v posojilno družbo vpisan in je plačal vpisnine 1 gold., temu bode družba dala na posodo denarja in sicer do polovice tega, kolikor znaša vrednost živine, katero ima pri družbi zavarovano; plačeval bode od tega posojila 5 od 100.

Iz tega se vidi, da družba ta utegne velika dobrotnica biti vsaki deželi, in da toliko manjša bode vsakoletna tarifa, kolikor več bode štela deležnikov.

To pa se tudi samo po sebi razume, da gospodar, ki je v to družbo zoper kužne bolezni zapisan, ne sme nemaren biti v spolnovanji vseh postav, ki veljajo za kužne bolezni, ampak da se more zvesto ravnati po njih, da se ne zatrosijo bolezni živinske: „češ, saj mi bo družba škodo povrnila.“

To, kar smo po željah sl. c. kr. deželnega predsedništva v tem razglasu ravnokar povedali, je tedaj le načrt te nove družbe. Nadjati se, da pridejo kmali natančne pravila (štature) na svetlo. Treba je pa že zdaj, da gospodarji po vsem Slovenskem prevdarijo to napravo in se udeležijo bratovščine, ki utegne prav dobrotna biti. Tudi je željo po napravi take asekuracije že očitno izrekla podružnica kmetijska v Metliki, živo spoznavši njeno potrebo.